

EMBER KÜZDJ ÉS BIZVA BIZZÁL.

Minden egyes embernek, a ki a külvilág egyetlen jelensége mellett sem halad el gondolkodás nélkül, hanem mindent, a mi körülötte a világban történik, megfigyel és megbírá, belőle tanúságot von le és így Isten legbecsesebb, bennünket az összes többi lények között kitüntető adományát, az észbeli tehetséget folyton felhasználva, állandóan hű marad emberi rendeltetéséhez és soha méltatlanná nem válik önmagához, fel kell vetni önmaga előtt azon kérdést, hogy melyik a nagyobb bűn: az öngyilkosság-e, vagy a gyilkosság?

Ha most mi is ezen kérdést önmagunknak kitűzzük és eszünk, valamint lelkiismeretünk szerint legjobb eredményre akarunk jutni, akkor a következő szempontoknak kell bennünket gondolkodásunkban vezetni:

Az öngyilkosság nem egyéb, mint közönséges gyilkosság, mely ocsmány cselekményt a tettes *nem* embertársán, hanem *önmagán* követi el.

A gyilkosságot a törvény halálbüntetéssel sújtja, melyet a végrehajtó hatalom közegeivel foganatosított; az öngyilkos is halállal bünhődik, csak hogy a cselekményt és annak büntetését is önmaga hajtja végre. A gyilkos enyhítő körülmények fenforgása esetében még kegyelmet is kaphat; az öngyilkos számára azonban nem létezik többé kegyelem sem a földi hatalom részéről, sem Isten szent ítélőszéke előtt.

Ha tehát ezt a két legundokabb cselekményt az igazság mérlegének serpenyőjébe helyezzük, akkor már ezen eddigi általános és összefoglaló szempontok is azt eredményezik, hogy az a serpenyő fog lebilleni, a melyik az öngyilkosság cselekményét foglalja magában és egész határozottsággal és mint minden kétséget kizáró igazságot állíthatjuk, hogy *az öngyilkosság a legsúlyosabb beszámítás alá eső bűncselekmény.*

Ezen állításunkat azonban — a jelzett általános szempontoktól eltekintve — az alábbiakban részletesen is be fogjuk bizonyítani.

A gyilkos, a ki cselekményét talán ellenállhatlan érzelmek behatása alatt, súlyos bántalmak megtorlása céljából, vagy akár nemtelen érzelmek és ösztönök kifolyásaként követte el, ha földi életének utolsó pillanatában is, midőn szive utolsó dobban, midőn ajkait utolsó lehelete hagyja el, őszinte bűnbánattal emeli fel könyörgő tekintetét a Mindenható felé: nem

pusztul el vigasz és remény nélkül, mert Isten kegyelmességére és irgalmasságára mindig számíthat. A gyilkost még utolsó útjára is elkiséri a hit kiengesztelő és felemelő szava, balzsamot csepegtetve sajnó sebeire és visszaadva neki önyugalmát. A gyilkost, ha bűnbánatot érez, egyháza nem tagadja ki kebeléből, hanem magához emeli, vigasztalja, bűnei alól feloldja és áldásában részesíti, hogy bűne szörnyű terhétől megkönnyebbülve, válhasson meg a földi élettől és földöntúli üdvösséget remélve, jelenhessen meg az Örök Birónak nemcsak igazságot, hanem kegyelmet is osztó ítélőszéke előtt.

Ezzel szemben az öngyilkos elvágja maga előtt azt az utat, mely a bűnbocsánat egyetlen forrásához vezethetné. Az öngyilkos cselekményének elkövetése pillanatában lemond a hit vigaszáról, feladja az üdvözülés minden reményét és lelkét önként itéli örökös kárhozatra.

De sokan azzal szépítik az öngyilkosságot, — mert menteni nem tudják, — hogy az hőstett, melyhez férfias elhatározottság és bátorság kívántatik! Ez egyszerűen nem igaz! Ez egyike ama rettentő tévedéseknek, a melyek épen jelenkorunkban megfoghatatlan módon befészkeltek magukat az emberek gondolkodásába, hogy azután egész sötétségükkel reá nehezedve agyukra és szívére, elvegyék tőlük a lélek világosságát, az értelem nyugodt és higgadt ítélőképességét,

az örület minden nemébe belékeressék az így elfogultakat és mindig több és több, nagyobb és nagyobb szerencsétlenségnek legyenek okozói.

Nem hogy dicsőítendő hőstett volna az öngyilkosság, hanem éppen az ellenkezője, *az öngyilkosság a képzelhető legnagyobb gyávaság, melyet nem határozott jellemmel bíró férfi, hanem csakis egy gyámoltalan, az élet nehézségeivel és megpróbáltatásaival megküzdeni nem tudó vagy nem akaró, az élet terhei előtt összeomló ember követhet el.*

Mindez áll az emberekre általánosságban, tekintet nélkül arra, hogy valaki a társadalomban minő állást foglal el, minő hivatást tölt be. De ha már eljutottunk odáig, hogy az öngyilkossággal kapcsolatban a férfias bátorságról is beszéljünk, akkor nem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy van egy társadalmi állás, egy hivatás, a melynek lelkiismeretes és fenkölt szellemben való betölthetéséhez éppen a férfias bátorság, a komoly akaraterő és nemes tetterő szükségesek, a mely hivatásban ezen tulajdonságoknak az illető egész jellemének kiegészítő részét kell képezniök. Ez a katonai hivatás.

És ha már polgári állású egyénnél is nemcsak ocsmány bűnnek, hanem azonfelül még gyávaságnak is kell minősítenünk az öngyilkosságot, mennyivel inkább kell ezt igaznak tartanunk a katonánál.

Annak a katonának, a ki lelke egész erejével, szive egész hevével csügg magasztos hivatásán: a haza és a király üdvét, ha kell fegyverrel is, saját élete árán is megvédelmezni, tudni és valani kell, hogy csak *az a katona az igazi vitéz, a valódi hős, a ki vagy leveri az ellenséget, vagy pedig halálos sebektől vérezve roskad össze a csatatéren; de nem az, a ki az ellenség első rohamára eldobja a fegyverét és megadja magát.*

Ahhoz nem kell bátorság, hogy az élet súlyos küzdelmeitől gyáván megfussunk, hanem igenis ahhoz, hogy a küzdelmet kitartással tovább folytassuk.

Azt azonban minden esetre fel kell tételeznünk, hogy az öngyilkos, midőn a borzasztó bűnre elhatározza magát, elveszíti legékeőbb, legbecesebb tulajdonságát: a gondolkozási képességet; az ész és a lélek, testünkbe beplántált ez a két isteni szikra, mely megkülönbözteti az embert az állattól, megszűnik nála normálisan működni. Mert ha nem így lenne, mikép volna az lehetséges, hogy az ember, a ki épen emberi érzelmeinél fogva, már a hóhér név hallatára is összeborzad: önként vállalkozzék ilyen megvetett, utált szerepre és e gyűlölt mesterséget önönmagán végezze?

Vagy ha nem veszítené el józan eszét, nem rettenne-e vissza még az öngyilkosság eszméjé-

től is, ha arra a bánatra, arra a vigasztalhatlan kétségbeesésre, arra a szivfacsaró fájdalomra gondolna, melyet borzalmas cselekményével szüleinél, testvéreinél, rokonainál és barátainál előidéz? Vajjon nem gondolna-e arra a szégyenre és gyalázatra, melyet hozzátartozóinak és bajtársainak az öngyilkosság elkövetésével okoz?

Józan észszel nem fogná-e fel, hogy cselekményével az Istennek legremekebb alkotását rombolva szét, belekontárkodik az isteni mindenhatóságba és így az Isten sujtó haragját és bosszúját vonja magára?

Nem gondolna-e önkéntelenül is Isten szent ígéire, melyek arra tanítják, hogy dolgozzék, harcoljon, legyen türelmes és reméljen mindaddig, míg beáll élte alkonya és elveszi megérdemlett jutalmát.

Csak a kishitű, törpelelkű, a minden becsületből kivetkőzött istentagadó veszítheti el önbizalmát, hitét és reményét.

Mert az, a ki Istenben hisz, a ki tudja, hogy Isten szeme minden lépésünket kíséri; a ki nem téveszti szem elől, hogy a Mindenható azt, a kit ma lesujtott, holnap már fel is emelheti, hogy az Isten nemcsak büntet, de jutalmaz is, hogy a gond, a bánat, a kétségbeesés tanyájára már holnap örömet és boldogságot áraszthat; szóval a ki hisz az Isten mindenhatóságában, az a legkétségbeejtőbb helyzetben is, e mindenhatóságra

gondolva, nem veszítheti el a reményt, hanem türelemmel és megadással fog tovább küzdeni, hogy a megpróbáltatások nyugodt elviselése által, magát Isten elmaradhatatlan jutalmára is érdemessé tegye.

Összegezve az elmondottakat, kétségtelen igazsággként állíthatjuk, hogy az öngyilkosság sokkal nagyobb bűn a gyilkosságnál; hogy az öngyilkosság aljas, elvetemedett, gyáva cselekmény; hogy az öngyilkos kivetkőzött minden emberi érzésből; vétkezik az Alkotó, vétkezik az emberi társaság, hozzátartozói, de vétkezik önmaga ellen is és leveti magáról a becsület és tisztesség utolsó foszlányát is.

Ezen igazságokat tudva, valóban meg kell döbbennie minden józan gondolkozású embernek, ha a napjainkban előforduló számos öngyilkosságról vesz tudomást s nekünk csendőröknek még inkább, ha meggondoljuk, hogy sorainkban szintén akadtak többen, kik megfeledkeztek Istenről, az Ő szent tanításairól és Istent s minden jobb érzést megtagadva, önmaguknak lettek birái.

Ez a szomorú jelenség annál megdöbbentőbb, mert az öngyilkosságot elkövető egyének egyzersmind katonák, még pedig ezen hivatás legválogatottabbjai, a kiknek vitézség és bátorság tekintetében példaképen kellene tündökölniök embertársaik előtt.

Egy hivatását szive mélyén átérző katona alig

tudhat fájdalmának kifejezést adni, midőn azt tapasztalja, hogy katonák, de különösen csendőrök képesek az összes emberi cselekedetek ezen legaljasabbját, legmegvetendőbbjét, leggyávábbját elkövetni.

Igaz, hogy a katona és így a csendőr is, fegyverrel lévén ellátva, állandóan rendelkezik az öngyilkosság elkövetéséhez alkalmas eszközzel és így súlyos sorscsapások, szerencsétlenségek, a gyalázat vagy büntetéstől való félelem, testi szenvedések stb. okozta lelki egyensúly megingásának pillanatában, midőn az élet terheitől való menekülés gondolata megvillan agyában, a gondolat végrehajtását mi sem akadályozza. A katona ezen körülménynél fogva az öngyilkosságot mindenkor a kétségbeesés pillanatában, tehát úgyszólván minden megfontolás nélkül és így öntudatlan állapotban követi el. Rá nézve nem létezik a lelki küzdelem, a megfontolás, a kétségek közötti aggódás azon hosszú útja, melyet az öngyilkosság eszméjével megbarátkozott nem katonák az elhatározás és annak végrehajtása közötti időközben megtenni kénytelenek. Ezen utóbbiaknál a gondolat megfogalmazása és a tett végrehajtása között az alkalmas eszközök és módok keresésének ideje következik be és ez elég arra, hogy sokaknak agyát megvilágítva, azokat még az utolsó pillanatban visszatartsa az örvénybe való rohanástól. Sok szerencsétlen két-

ségbeesett ember köszönhette már e kicsiny időköznek becsületét és életét.

De azért ez a körülmény nem teszi kevésbbé megbélyegzővé és undorítóvá a katonát és így a csendőrnek is öngyilkosságát, mert a katonának, de különösen a csendőrnek két körülményről soha sem volna szabad megfeledkezni. Egyik az, hogy ő neki az emberi társadalom azért adta az állandó fegyverviselés jogát, mert megtisztelő és felemelő bizalmat helyez belé az iránt, hogy ő fegyverével mindig a megzavart társadalmi jogrendet fogja megvédeni és visszaállítani, nem pedig, hogy oktalan és gyáva rombolásra fogja azt használni és önmagát fogja vele elpusztítani, a ki épen a társadalom békéjének őrévé lett kiszemelve. Egy csendőr lelkét élte legnehezebb pillanataiban is ezen hivatás és a társadalom beléje helyezett bizalma felemelő érzetének kelene eltölteni. A másik körülmény pedig a vallás tanítása, a melyet még a szülőházban szívott magába, a melynek minden írott betűje és minden hallott eszméje édes emlékek által van megszentelve és a mely tanítás úgy szól, hogy a Mindenható Isten az ő kifürkészhetetlen és eszünkkel fel nem fogható akaratában a szenvedéseket gyakran érdemetlenül is küldi az emberre, azért, hogy próbára tegye lelküket, ha vajjon igazi, Isten akaratában való megnyugvás tölti-e be szivüket, képesek-e Istent dicsérni és

szolgálni úgy a bajban, mint a jóban és a mely tanítás szerint Isten azután megjutalmazza az állhatatosakat és megbünteti azokat, a kiknek jámborsága és bizalma, akarata és hite nem volt szilárd. Ezek oly érzések, a melyek ha a csendőr lelkében élnének, megmentenék őt mindig a pillanat kétségbeesésétől és tudna mindig férfiasan hivatásának megfelelni.

Katona, különösen pedig csendőr csak ép testű és tiszta lelkű ember lehet. A szigorú fegyelmi szabályok rendre, pontosságra, mértékletességre és komoly higgadtságra nevelik és szoktatják. A katonának lélekjelenlétét, tiszta látását és nyugalmát még az ellenség sortüze előtt sem szabad elveszítenie. Milyen katona és milyen csendőr lehet tehát az, a ki a sors pillanatnyi megpróbáltatásában fejét veszítve, megszökik, elvonja magát a szolgálattól és a gyalázatba rohan?

Minden csendőr jól vesse emlékezetébe az itt elmondottakat és ha valamikor a végzet olyan megpróbáltatásokat mér reá, mely kétségbeejti és önkéntelenül az öngyilkosság felé tereli gondolatát: jusson eszébe, hogy mindnyájunk sorsát a bölcs és mindenható Isten tartja kezében, ki a föld minden teremtményéről, még az utolsó bogárka és féregről is bölcs előrelátással gondoskodik.

Különösen szép és nemes feladatát képezi

minden örsparancsnoknak, hogy ez irányban csendőreit nevelje és oktassa. Kiváló gondot fordítson arra, hogy alárendelt csendőrei rendes, mértékletes életmódot folytassanak, hogy munkaszeretők és takarékosak legyenek. Mert az öngyilkosság kútforrása rendszerint a könnyelmű, kicsapongó életmód, a pazarló költsékezés szokott lenni.

Ha valamely csendőrnél feltűnő levertséget, szomorúságot tapasztal, igyekezzék annak okát kifürkészni és a csendőrt szomorú gondolataitól elterelni. Ha pedig valamelyik csendőrnél a kétségbeesés, az életúntság kétségtelen jelei mutatkoznak, ezt szakaszparancsnokának haladéktalanul jelentse be és az ilyen csendőrt állandó figyelemmel kísérje, gondoskodjék róla, hogy az soha magára ne maradjon; alkalmas pillanatban pedig igyekezzék lelkére hatni, önbizalmát felébreszteni, hitét és reményét megerősíteni. Esetleg, ha mindezen kísérletek hatástalanok maradnának, vegye igénybe az illető csendőr hitfelekezete lelkészének segédletét is; de igyekezzék ezen segédlet igénybevételét úgy rendezni, hogy a csendőr és lelkész közötti találkozás ne előkészítettnek, hanem véletlennek látszassék.

Különben pedig itt is azon általános elv hangoztatható, hogy erélyes, lelkiismeretes, kötelességtudó, a fegyelmet és rendet hajthatatlan szigorral és körültekintéssel kezelő, de e mellett

alárendeltjei javáról is atyailag gondoskodó örsparancsnok örsén aligha fog öngyilkosság előfordulni. Azért az olyan örsön, a hol ilyen szomorú eset előadja magát, kivánatos volna az örsparancsnok ténykedését is szigorú vizsgálat tárgyává tenni.